

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

4. Exempla Abusus Verbi Dei hæreticorum nostri æui

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

Poloniã mouerunt penè vniuersa, vt inuenterent, per Abulum Verbi DEI, tanquam per Vectem Tartareum interpretationibus confectis absurdis, ridiculis, puerilibus, ac scurrilibus confectum. Quo in genere tam sunt multa, tam varia, tam in omni criminum genere diuersa, vt nunquam finem inuenirem, si singula recentere aggrederer: quare paucula tantùm adferam ad cautelam, & hæresis detestationem.

ARTICULUS IV.

INITIO hæresis Lutheranae perruptis, vt monasteriorum, ita pudicitia claustris, homines DEO per votiuam castitatem dicati, qui immobiles censeripotuerant, minimo impulsu, transferebantur ad seculum, seu vitam secularè profugiebant è Monasterijs. vestem religiosã abijciebant, abradebant tonsurã, procabatur vix egressi claustro: mox conuolabant ad nuptias: ducebant vxores Canonici, Vicarij, Monachi, quorum dux erat Lutherus. Mirabantur plebs, populus, nobiles repentinam illam mutationem, hætenus in Ecclesiã Christi nec visam, nec auditam: & quidem in ijs, qui se profitebantur esse Euangelicos, ac facere omnia secundum Verbum DEI, consentaneè ad Euangelium. Quo ruitis mei populares? quid agitis? quis dementauit? Non dementia hæc signa sunt; respondebant, sed sapientia Euangelicã, quã docemur, homines etiam sanctos, quales nos accipere aliquando vocationem diuinam ad Nuptias. Ad Nuptias-ne viros voto castitatis adstrictos DEO? Clericos, Sacerdotes, Monachos? ad nuptias-ne cœlibatum vsque ad mortem professos? Ita, ad nuptias. Nonne scriptum est. *Vocatus est IESUS & discipuli ad nuptias?* Ioannis secundo. Nonne scriptum est? *Ite ad exitus viarum. & quoscumq; inuenietis vocate ad nuptias.* Matt. xxii. Nonne scriptum

Quinta Pars.

V u

est

est, *Crescite, & multiplicamini, & replete terram?* Genesis primo. DEUS æternæ? quantus est iste Verbi DEI abusus? quantus in abutentibus vel stupor, vel scurrilitas? Fuêrunt Germani omnes pecudes sine intellectu, vt talibus aures darent, & fidem haberent? Nam credebant, sequebantur, conuolabant ad Nuptias: post Carolo stadium, Lutherum, similes, omnis generis Ecclesiastici: cucuabatur Monasteria hoc Vecte diabolico.

EODEM abrogabantur Ieiunia, pœnitentiæ functiones, pietatis opera; & impellebantur Christiani ad crimina quælibet, Ieiunium Quadragesimale aiebant esse contra libertatem Spiritus Christiani. Quare? scriptum est, *Permanere in carne necessarium est.* ad Philippenses primo. Qui ieiunant, inquebant, sicut olim Anchoretæ, Paulus, Antonius, Hilarion, non comedendo, nisi panis siccum, faciunt contra legem DEI. Quare? scriptum est: *Non in solo pane viuit homo,* Matth. iv. nimirum, adiungendi sunt ad panem pulli, gallinæ, perdices, ficedulæ, Nudipedes Religiosos, & ieiunantes Monachos suadebant eijciendos è regnis & Imperio, quasi facientes contra Verbum DEI. Quare? scriptum est: *Prohibe pedem tuum à nuditate, & guttur tuum a siti.* Ieremiæ secundo. O Domine! *quando Te vidimus nudum?* Matth. xxv. Auspicabatur nouum suum Euangeliû, & illius prædicatione à melle & poculis. Potantibus nobis cereuisiâ Wittenbergi creuit Euangeliû, scribit Luther in Colloquijs mensalibus. Quare? Scriptum est: *Ficus & vinea dederunt virtutem.* Ioëlis secundo, Item, scriptum est: *Oportet hoc primum fieri, sed nondum statim finis.* Luc. xxi.

Vix promulgato Quinto Euangelio, fugitiui Fratres in Germania, Gallia, Belgio, abiecta veste

(a) *Legendus Sandeus, in Hydro Hollandico, in Castigatione Coniurantis Iesuiticæ, in Synodo Dordrechtæ nâ.*

superiori monachali, cōparebāt in publico breuibus induiti, sine togâ, sine linea tunicâ, caligis, & thōrace visendi Quare? scriptū est: *Præcepit eisne induerentur duabus tunicis.* Marc. xvi. Item scriptū est, vt Petro in carcere mandatū *Præcingere caligas tuas & veni.* Actū xii. Destruiebant Luthera ni. & magis Caluin. stæ sepulchra & monumenta Sanctorum. Quare? scriptum est: *Va vobis, qui edificatis monumenta Prophetarum.* Luc. xi. Item, Scriptum est, *Tempus spargendi lapides, & tempus colligendi.* Ecclesiast. tertio.

Si monebantur, & post vnam alteram-ue commotionem vrgebantur ad restitutionem rei alienæ depositæ; respondebatur audacter: Nonne scriptum est, *O Timothee! depositum custodi?* primæ ad Timotheum sexto. Si fornicationes, adulteria, & plura alia peccata grauissima commissâ essent, audiebatur ad faciendum fucum populo, & animandum ad eadem patranda: scriptum est, *Nihil damnationis est in ijs, qui sunt in Christo,* ad Romanos viii. Ferunt, cū ex numero Ministrorum Verbi quidam nescio cuius pallium, domino ablatum circumferret, nec redderet, responsum fuisse: *Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi,* ad Galatas sexto. Cū caro pugnet contra spiritum, & multo magis Diabolus contra iustos, Quærentibus, quare consentirent carni suæ? cur non dimicarent contra tentationes? cur non se opponerent Diabolo? Responsum erat in promptu: Scriptum est, *Ego dico vobis, non resistere malo,* Matth. v. Iterum, *Esto consentiens aduersario tuo in via.* Item, *Si quis te percusserit in dexteram maxillam, præbe illi & alteram.* Matth. v. Abolebant Confessionem auricularem, in quâ peccata sponte se accusantis Sacerdoti manifestantur. Quare? Scriptum est, *Melius est nomen bonum, quam diuitia multa.* Prouerbiorum xiii. Scriptum est: *Qui custodit os suum, custodit animam suam,* eodem capite, Plura omitto.

QVIS autem esse debet fructus huius Sermonis? pro-

fectò, non risus propter absurditatem, stupiditatem
 scurrilitatem hæreticorum commiseratione pro
 quendam & lachrymis. Sed imprimis, vt caueatis quatenus
 diligentissimè à Verbi DEI abusu: nunquam illud adhi
 deatis ad vana, ridicula, iocosa: nunquam illud scurrili
 ter exponatis: nunquam illud adducatis, ad excusandas
 excusationes in peccatis. Deinde, vt Deo gratias agatis
 gaudeatis vobisque gratulemini, quod nati sitis, viuatis,
 velitis, mori exoptetis in Ecclesiâ Catholicâ, Romanâ,
 Pontificiâ, Papali, vnde dicimur glorioso titulo PATER
 TÆ, ringantur sectarij. In qua Ecclesia Abusus omnis Ver
 bi DEI, tanquam Vectus Diabolicus, grauissimè prohibetur. Sed
 verus illius ac legitimus vsus docetur, & viget, vt errare
 nõ possitis, modò illam, quæ errare non potest, audiat
 & in illam maneat, viuatis, & ad finem vsq; vitæ perseueretis;
 in qua sola est salus, vita, & ad felicem æternitatem
 resurrectio, quam omnibus vobis opto, voueo, precor.
 In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus-Sancti. AMEN.

*Legatur Sandæus in Opusculo Mundus fallax, Commentatio
 VII. in qua exponuntur Vectes Diabolici LXXVII. & exemplis declar
 rantur. Item eiusdem Grammaticus profanus COMMENTATIO
 NE XVII.*

S E R M O XVI.

T R U L L A

ARCHITECTI CHRISTIANI.

IN Supellectile Architecti est Trulla, prout significat
 Instrumentum, quo Edificatores, aut fabri murum
 lapides in fabrica componunt, ac calcem è vase hauri
 unt, & muro injiciunt, illumq; illinunt, vt non solum
 murus pulchritudinem accipiat, sed etiam firmitatem contra tem
 pestates